

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

An quis tuta conscientia per dispensationem plura beneficia incompatibilia
retinere possit. cap.xxvj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

à Sede Apostolica facultatem plura, quam vnum beneficium retinendi; Mandamus vt hanc Episcopo eius visitatoribus secundum dispositionem c. Ordinis de offic. Ordin. in 6. presentet, atque exhibeat, sed appareat sufficiens, curet Episcopus, vt beneficiorum obsequiis non fraudentur: Alioquin beneficiarius, quod maluerit, retento, reliqua libere religere, mittat viris idoneis, personaliter residere vacantes absque præiudicio tamen præsentatum, ceterorum collatorum conferenda. Si verò dispensatum indigno, summo illud Pontifici curet Episcopus preficere, vt digniori de beneficio illo prouideatur, eos, quibus aliàs competit ius eligendi, contentis præsentandi.

An quis tuta conscientia per dispensationem pluribus beneficiis incompatibilibus retinere possit.

CAP. XXVI.

in lib. 1. de consider.

Quando dispensatio excusabilis et laudabilis fit.

Dispensatio absque iusta et legitima causa hac secum retinuit.

D Bernardus Eugenio Pontifici scribens, sum, inquit, tam rudis, vt ignorem vos dispensatores, sed in ædificationem, et instructionem: vbi necessitas vrget, excusabilis et dispensatio: vbi utilitas prouocat, dispensatio laudabilis, dico, communis, non propria. Nam nihil horum est, non planè fidelis dispensatio, sed illius dissipatio est. Ex quibus D. Bernardi verba Campanus Episcopus Feltrinus in tractatu de beneficiis pluralitate colligit, & dicit, Ne sibi dispensati blandiantur propter Superioris auctoritatem, nam etsi tuti sint, quoad militantem ecclesiam licet desuper molestantur; & ne poenas inchoentur: non tamen ipsi, nec dispensans tanquam delis dispensator, tuti sunt in foro conscientie, licet in malis, quia prohibita dispensatio nullatenus nisi quod ipsam auferat prohibitionem, remanens quens naturæ (quæ cum indifferens sit, fieri potest reprehensione) tamen in prohibitis quia mala, et innumerum numero est pluralitas beneficiorum, facta dispensationem prohibitionem, & suæ permittentur remanet malum: propterea nec etiam faciendum

prohibitionis amotio non faciat, vt quod de se malum
 sit, bonum reddatur: propterea iure improbanda vide-
 tur Innocentij opinio^a, cum dixit: Papam in his, quæ
 iuris positivi sunt sine causa dispensare posse, ponens,
 exemplum de retentione duarum parochialium.

*a in ca. cum ad
 monasteriū, de
 statu regular.*

D. verò Dionysius Richelius de vita Canoniorum
 & aliorum ecclesiasticorum scribens^b: Quantū, inquit,
 periculi habeat hæc multiplicitas beneficiorum expen-
 derent, & pulchrè declararunt multi insignes Scripto-
 res. Et, vt summarim præcipuæ causæ recenseantur,

b art. 24.

ob quas perniciosa est huiusmodi pluralitas: Primū,
 quod per eam, Deum priuari debito cultu, & obse-
 quio quod sibi à pluribus impenderetur: Minui item
 numerum ministrorum Dei, & Ecclesiæ, dum idem
 occupat ministeria. Ad hæc sicut viuorum multi,
 quibus hæc distribui possint, & merito deberent, pri-
 uantur condignis præmijs, seu sustentationis suæ sti-
 pendio: ita defuncti suis suffragijs, & ipsi fundatores
 obliuiscuntur se interitis. Omittimus damna subditorum
 & viciosa pastorum, & scandala, quæ ex dicta multi-
 tudine in populo Christiano oriuntur. Quæ vtinam
 non expenderent, qui patrimonio pauperis Christi
 impinguntur, in crassantur, dilatantur, nihil minus so-
 liciti, quam de onere, quod incumbit beneficijs, exple-
 re, verum hoc tantum agentes, vt ex eorum prouenti-
 bus quam plurimū ad se redeat, vnde (posthabitis
 miseris Christi pauperibus) suis vanitati, & volupta-
 tum cupiditati satisfaciant. Aduertant, quæso, hi,
 qui sacri Doctores non modo recentiores, verum
 etiam veteres Basilius, Hieronymus, Ambrosius, Au-
 gustinus, Prosper, & alij, tradunt de ijs, quæ à clericis,
 & Ecclesiæ ministris possidentur, supra honestum vi-
 ctum, & amictum, de quibus duntaxat D. Bernardi
 non haud dubie spiritu Dei pleni sententiam referam,
 cuius ad quandam Canonici verum nobilem,
 cuius præbendæ ultra necessarium victum simpli-
 ter vestitum retinueris tibi, tuū non est, furtum est,
 & sacrilegium est. Quid hic sanctus vir dixit
 de thesauris ex multis beneficijs collectis?

*Pluralitas be-
 neficiorum car-
 sit perniciosa,
 vide etiā Al-
 phonsum Al-
 uarez in The-
 sauro Christi-
 religio. cap. 34.*

c epist. 2.

O o Neque

Neque est quod quisquam alleget dispensationem nisi enim hæc necessitati, aut evidenti utilitati insit, dissipatio est, perniciofa, non prouida dispensatio: nisi dicamus super ambitione, luxu, austeritate, aliis, quæ diuinæ legi repugnant, summum Pontificem dispensare posse, vtque sine modo (quod non Christiano permiffum est) liceat congerere, & domum domui, agrum agro copulare.

Deinde quod periculosa, & non satis tuta in his dispensatio, satis ex eo liquere videtur, quod hæc dispensationum pluralitatem comitentur, & sequantur marum periculum, & turpitudinem. De auctoritate periculo attestatur concilium Lateranense his verbis: cens: Quia in tantum quorundam processu non vt non duas, vel tres, sed plures ecclesias perhibere, cum nec duabus possint debitam præparare impendere: per fratres, & coepiscopos nolimus commendari præcipimus, & de multitudine præbendarum canonibus inimica, quæ dissolutionis materia euagationis inducit, certumque continet periculum animarum, eorum, qui ecclesiis deseruire volunt diligentiam volumus subleuari. Nam per hæc pluralitatem fit, vt Ioannes Papa XXI. ingenue fatetur, vnus interdum, qui vnum, quamuis modicum beneficium implere sufficeret, plurimorum sibi redditus pendia, quæ multis literatis viris, vita purior, & testimonio bonæ famæ pollutibus, qui mendicantibus sent abundè sufficere, æqua distributione collata cultus minuuntur; hospitalitas in ipsis beneficentia non seruatur: & dum non sunt sui in quaque ne rectores, ecclesiarum detrahitur communitate honori: quæ carentes defensorum auxilio, in suis, & libertatibus multipliciter collabuntur. (Amarius est dolendum) animarum cura negligenter vitiorum sentibus fomentum vitiosè præbendarum magis insatiabilis creditur, quò illi amplius datur. Quocirca Rebuffus quoque putat, nec summum Pontificem tutum, in largiendis beneficiorum dispensationibus plus æquo liberalem: nec quibus bitiosum misere esurientem, dispensatum in ecclesiis

*a Thom. Camp-
peg in d. trakt.
de ben. plural.
b Sub Alexan.
3. par. 1. c. 14.
c. quia, de præ-
bend. et dignit.*

*Multitudo præ-
bendarum ca-
nonibus est ini-
mica.*

*c. c. execrabilis,
de præbend. in
extravag. com-
mun.*

*Mala ex bene-
ficiorum plu-
ralitate prouen-
ientia.*

*d in prax. be-
nefic. par. 2. tit.
de dispensa. ad
plur. c. tit. de
dispens. de non
resid. in fine.*

Am si peperam, ait, concessa sunt, tam animam con-
cedentis, quam dispensati ad inferos deducit. Quam-
obrem ambrosio in praefatis dispensationis literis di-
cendum illi videtur: vt citius, & celerius in infernum
descendere valeas, de alicuius subuentionis auxilio tibi
providemus, &c.

Turpitudinem vero huius pluralitatis declararunt
Patres in concilio septimae Synodi generalis, dicentes:

*a Synod. Nicae.
2. cap. 15. cap.
deuicium. 21. q. 1.*

Clarius ad instanti tempore, non connumeretur in
clero ecclesiis. Negotiationis enim hoc est, & turpis
hanc proprium commodum, & ab ecclesia consuetudine
prope alienum. Audiuius enim ex ipsa dominica

b Matth. 6.

quod nemo potest duobus dominis seruire, aut
enim vnum odio habebit, & alterum diligit: aut vnum
contemnet, & alterum contemnet. Vnusquisque enim

c 1. Corinth. 7.

Apostolicam vocem, in quo vocatus est,
debet manere; & in vna locari ecclesia. Quae e-
nim propter turpe lucrum in ecclesiasticis rebus effi-
cuntur, aliena consistunt a Deo. A tunc huic sententiae

*d c. 1. dist. 89.
Vni personae no
sunt plura com-
mittenda offi-
cia.*

addidit D. Gregorius omnibus Episcopis scri-
bens: Singula ecclesiastici iuris officia, singulis qui-
busque personis sigillatim committi iubemus. Nam

*e cap. sancto-
rum. dist. 70.*

indecorum est in corpore humano, vt alterum
membrum alterius fungatur officio: ita nimirum no-
tum, simulque turpissimum est, si singula rerum mi-
nisteria personis totidem non fuerint distributa. Huc

*Tolerabilius
videtur habere
plures ecclesias,
quam praeben-
das.*

namque accedit & illud Urbani Papae, dum inquit:
vna ecclesia quilibet intitulatus est, in ea perpetuo
permanet. Omnino autem in duabus aliquem intitu-
lationem liceat: sed vnusquisque in qua intitulatus est

Canonice habeatur. Licet enim Episco-
pus in possessione vnus diuersis praesse possit ecclesiis;

Canonice tamen praebendarius, nisi vnus ecclesiae, in-
scriptus est, esse non debet. Si quae tamen ca-
pellae sunt, quae suis redditibus clericos sustentare non

possunt, earum cura, ac dispositio Praeposito maio-
ris ecclesiae, cui capellae subditae esse videntur, immi-
nenda. tam de possessionibus, quam de ecclesiasti-
cis capellarum officiis ipse provideat. D. Alphon-
sus Alvarez in Thesuro Christian. religio, cap. 34.

conferatur, honestè sustentandam non sufficiat; li-
ter nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo
cumque personalem residentiam non requirat, eidem
conferri. Hæcque non modo ad cathedrales ecclesias,
sed etiam ad alia omnia beneficia, tam secularia, quam
regularia quæcumque etiam commendata pertineant,
quæcumque tituli, ac qualitatis existant. Illi verò, qui
in presenti plures parochiales ecclesias, aut vnam pa-
rochiales, & aliam cathedralem obtinent, cogantur
vacantibus, quibuscumque dispensationibus, ac vnioni-
bus ad vnam non obstantibus, vna tantum parochiali,
vel cathedræ retenta, alias parochiales infra spa-
tium sex mensium dimittere; alioquin tam parochiales
quæ beneficia omnia, quæ obtinent, ipso iure vacare
debetur; ac tanquam vacantia liberè aliis idoneis
conferantur, nec ipsi antea illa obtinentes, tuta con-
scientia, fructus post dictum tempus retineant. Oportet
sanctæ Synodus, vt resignantium necessitatibus
concorda aliqua ratione, prout summo Pontifici vi-
debitur, prouideatur.

a Concil. Tri-
dent. sess. 7. de refor.
cap. 4.

b c. execrabilis.
§. qui verò. de
prebend. in ex-
trauagan. com.
et concil. Tri-
dent. sess. 7. de
refor. cap. 4.

*consuetudine, beneficiorum pluralitas excusari, & defendi
possit. CAP. XXVII.*

Q Via ex præmissis clarum, & manifestum est,
naturalem æquitatem, & iustitiam dicere, quod
habens beneficium ad sui sustentationem suffi-
cientem, non debeat occupare plura ad plurimum sustenta-
tionem ordinata: consequitur consuetudine istiusmo-
di pluralitatem excusari, & defendi non posse. Siqui-
dem cum tantò sint grauiora peccata, quantò diutius
viciam animam detinent alligatam, nemo sanæ
mentis intelligit naturali iuri quacumque consuetudine
quæcumque posse derogari. Nam cum transgressio iuris
naturalis periculum salutis inducat, cõsuetudo illi con-
traria corruptela dicenda est, ac proinde nullo modo
obseruanda, vel obseruanda. Et quamuis Pontifex, at-
que episcopi huiusmodi consuetudinem, licet malam
non tolerent contra ius naturale, & humanum, per
hoc tamen non videtur delinquentibus dimitti pecca-
ta, nec eorum conscientia tuta, pura, & secuta reddi.

Pluralitas be-
nificiorum cõ-
suetudine excu-
sari & defendi
non potest.

c. c. fin. et ibi
glos. et DD.
de cõsuet. Tho.
Campes. in d.
tract. de plur.
et Dion. Ri-
chel. d. art. 14.

Q o iij Multa